

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/33/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220201090
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8220201090.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobkyne: J. J. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ť. XXX/XX, XXX XX U., právne zastúpená: Sidor a partneri, s. r. o., so sídlom Železničná 4/A, 920 01 Hlohovec, IČO: 52 635 970, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 500 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 8Csp/48/2020-140 zo dňa 24. marca 2022 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku, t. j. výroku I. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 50 eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

II. Priznáva žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 250 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalobkyni priznal voči žalovanému 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania z prisúdenej sumy 250 eur.

Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej sumu 500 eur titulom priznania primeraného finančného zadostučinenia na základe § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, z dôvodu porušenia jej práv ako spotrebiteľky, ktorých sa domohla v konaní vedenom Okresným súdom Bardejov pod sp. zn. 1 Csp/160/2017 (ďalej len „základné konanie“). V tomto konaní uložil súd žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1.375,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 16. mája 2017 do zaplatenia. Rozsudok vydaný v základnom konaní bol v celom rozsahu potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 19Co/1/2019-170 zo dňa 25. júna 2019.

2. Žalobkyňa v žalobe poukázala na to, že v základnom konaní jej bolo priznané bezdôvodné obohatenie z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ktorý jej bol poskytnutý na základe úverovej zmluvy zo dňa 24. novembra 2014, keďže v zmluve absentovali obligatórne zákonné náležitosti podľa § 9 ods. 2, písm. a), c), f) a k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy. Prvoinštančný súd konštatoval aj neprijateľnosť poplatku za poskytnutie úveru, tak ako to už sudy viacnásobne judikovali. Taktiež poukázal na rozpor dohody o poskytovaní služieb s dobrými mravmi s tým, že sa zároveň jedná o nekalú obchodnú praktiku na základe ktorej inkasoval veriteľ odplatu

vo výške 2,56 % mesačne zo sumy schváleného úveru zníženú o sumu poplatku za poskytnutie úveru, čo predstavovalo 34,56 eura mesačne, t. j. za 42 mesiacov sumu 1.451,52 eura (táto suma dokonca prevyšuje poskytnutú istinu úveru - 1.350,- eur). Tento poplatok nebol ani započítaný do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), preto je aj tento ukazovateľ uvedený nesprávne v neprospech spotrebiteľa.

V dôsledku úspešného dovolania sa ochrany svojich spotrebiteľských práv splnila žalobkyňa kvalifikačný predpoklad pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je prostriedkom vyrovnania, resp. vykompenzovania nerovnocenného postavenia medzi spotrebiteľom a dodávateľom pri uzatváraní úverovej zmluvy. Výška finančného zadosťučinenia v zmysle judikatúry (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 11Co/56/2016 zo dňa 2. mája 2017, sp. zn. 20Co/107/2013 zo dňa 27. marca 2014, sp. zn. 19Co/169/2016 zo dňa 11. apríla 2017) môže zodpovedať aj výške finančnej ujmy. Podľa názoru žalobkyne by finančné zadosťučinenie malo byť zohľadnením toho, že ako spotrebiteľka musela vyhľadať právne poradenstvo a iniciovať spor na ochranu svojich práv voči žalovanému, ktorý ako podnikateľ v oblasti poskytovania úverov postupoval v rozpore so zákonom. V dôsledku toho sa pustila do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesla benefit aj pre ostatných spotrebiteľov tým, že možno predpokladať, že žalovaný (dodávateľ) sa konania, ktorého sa dopustil voči nej, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí. Žalovaný porušil spotrebiteľské práva spôsobom, ktorý bol bez ďalšieho spôsobilý privodiť, a aj privodil ujmu spotrebiteľke spočívajúcu v nezákonnom preplatení spotrebiteľského úveru, a teda v strate jej finančných prostriedkov. Žalovaný v rozpore so zákonom vopred naformuloval zmluvné podmienky, ktoré predkladá k podpisu spotrebiteľom v stovkách prípadov. Finančné zadosťučinenie by malo zohľadniť tiež to, že v snahe predísť súdnemu sporu o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj tomuto súdnemu sporu (o priznanie finančného zadosťučinenia), žalobkyňa vopred kontaktovala žalovaného zaslaním predsporových výziev, avšak žalovaný ostal v obidvoch prípadoch pasívny.

Prvoinštančný súd aplikoval na daný právny vzťah ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa.

Dospel k záveru, že žalobkyňa úspešným uplatnením si spotrebiteľských práv na súde voči žalovanému, ktorý za porušenie jej spotrebiteľských práv zodpovedá, splnila predpoklady pre priznanie nároku na primerané finančné zadosťučinenie. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je nevyhnutné pre zavŕšenie ochrany žalobkyne ako spotrebiteľky, pričom primeraná je suma 250 eur, a to pri ocenení cca 100 eur za každú zložku jeho poslania, t. j. satisfakčnú, preventívnu i sankčnú, a to s ohľadom na to, že žalobkyňa bezdôvodne preplatila poskytnutý úver a tiež za to, že sa ako spotrebiteľka pustila do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a vzhľadom na správanie sa žalovaného, ktorý aj napriek opakovanému judikovaniu nezákonného naformulovania jeho zmluvných dojednaní aj naďalej svoj postoj ako zákonný obhajuje (aj keď možno už teraz nepoužíva). Priznané finančné zadosťučinenie by malo byť dostatočným na to, aby žalovaného nielen sankcionovalo za jeho nezákonné správanie, ale aby na jeho správanie pôsobilo aj preventívne a prevýchove do budúcnosti vo vzťahu k iným spotrebiteľom tak, aby ho odradilo od nekalého konania. Finančné zadosťučinenie má plniť tak funkciu preventívnu (vo vzťahu k obidvom stranám sporu po 50 eur), ako aj funkciu satisfakčnú (100 eur) a tiež funkciu sankčnú (100 eur), preto súd považoval za primeranú sumu finančného zadosťučinenia vo výške 250 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s ust. § 262 ods. 1, ods. 2 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa bola, čo do základu uplatneného nároku úspešná a výška finančného zadosťučinenia závisela výlučne od úvahy súdu, priznal žalobkyni voči žalovanému 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania z prisúdenej sumy.

3. Proti tomuto rozsudku v rozsahu vyhovujúceho výroku a výroku o trovách konania v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Namietal, že postup a závery konajúceho súdu sú nepreskúmateľné a nedôvodné, predovšetkým pokiaľ ide o úvahu, ktorou dospel k záveru o paušálnej sume 100 eur za každú zložku poslania finančného zadosťučinenia, a úvahu, ktorou dospel k tomu, že výšku zadosťučinenia má určiť ako „ocenenie každej zložky“ poslania zadosťučinenia. Napádaný rozsudok neobsahuje žiadne odôvodnenie postupu súdu, ktorý je podľa neho v rozpore so zákonom z dôvodu určenia paušálnej sumy (čo odporuje rozhodovacej praxi napríklad aj odvolacieho súdu v tom, že finančné zadosťučinenie má zodpovedať preukázaným individuálnym okolnostiam veci), tiež z dôvodu predpokladanej sankčnej úlohy zadosťučinenia (ktorú vôbec nie je možné zo zákona o ochrane spotrebiteľa identifikovať) a aj pre „ocenenie“ každej zložky poslania zadosťučinenia samostatne. Nesprávnosť a nezákonnosť tohto postupu a rozhodovania súdu spočíva aj v tom, že primerané finančné

zadosťučinenie nemá sankčnú povahu. Navyše sa prvoinštančný súd nesprávne a nepresvedčivo vysporiadal aj s jeho námietkou o nedôvodnom multiplikovaní sporov zo strany žalobkyne, ktorá v bezprostrednej časovej súvislosti namiesto jednej podala tri žaloby o primerané finančné zadosťučinenie (konania vedené pod sp. zn. 8Csp/48/2020, sp. zn. 8Csp/38/2020 a sp. zn. 5Csp/34/2020). Preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok a o veci rozhodol tak, že žalobu zamietne a prizná mu právo na plnú náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. Žalovaný si uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní a náhradu iných trov odvolacieho konania za súdny poplatok zaplatený na základe podaného odvolania.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že pokiaľ súd prihliadol na sankčnú povahu primeraného zadosťučinenia, postupoval tak v súlade s ustálenou súdnou praxou, teda v súlade s princípmi právnej istoty s poukazom na čl. 2 CSP a takému postupu súdu nemožno podľa jej názoru v žiadnom prípade nič vytknúť. Rovnako je z obsahu rozhodnutia zjavné, že súd aplikoval všeobecné (ale i ustálenou súdnou praxou judikované) pravidlá pri určovaní sumy ním priznaného zadosťučinenia. V bode 19. odôvodnenia rozsudku sa jasne a zrozumiteľne vysporiadal s námietkou žalovaného o nedôvodnom multiplikovaní sporov z jej strany, pričom je jej výlučným právom, akým spôsobom si svoje práva uplatní. Preto žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny a súčasne zaviazal žalovaného k náhrade trov odvolacieho konania žalobkyne v rozsahu 100%.

5. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobkyne nevyjadril.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) subjektom k tomu oprávneným (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie rozhodnutiu súdu prvej inštancie predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie, ale ani pre zrušenie napadnutého rozsudku, preto ho podľa § 388 CSP zmenil. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 02.11.2022 (§ 219 ods. 3 CSP).

7. Žalovaný v odvolaní namietal základ uplatneného nároku, ktorý je daný, keďže žalobkyňa v základnom konaní úspešne uplatnila porušenie svojich práv. Vo vzťahu k vyššie ustanoveniu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, pričom nie je právne významné, či sa žalobkyňa aktívne v pôvodnom konaní domáhala svojich práv v procesnom postavení žalobcu, resp., či svoje práva uplatnila v rámci obrany, v procesnom postavení žalovaného. V tomto ohľade odvolací súd odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého okrem iného vyplýva, že jediným predpokladom pre priznanie takéhoto nároku je, že spotrebiteľ sa na súde úspešne domohol svojich práv a nie je potrebné preukazovať, že spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, teda žalobca v danom prípade nemusí preukazovať existenciu a výšku vzniknutej ujmy. V základnom konaní sa žalobkyňa úspešne domohla vydania bezdôvodného obohatenia z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí, resp. neprijateľných a nekalých zmluvných podmienok.

Odvolací súd k námietke žalovaného o multiplikovaní súdnych sporov žalobkyňou poukazuje na to, že nie je právne vylúčené, aby žalobkyňa uplatnila nárok na primerané finančné zadosťučinenie na základe viacerých základných konaní, pokiaľ na súde úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z..

8. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia priznanej súdom prvej inštancie, odvolací súd nepovažuje sumu 250 eur za primeranú. Odôvodnenie priznanej výšky nároku musí byť presvedčivé, lebo táto podľa zákona č. 250/2007 Z. z. spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá ale nemôže byť svojvoľná. Pri jej stanovení je potrebné vychádzať zo závažnosti porušenia práv a povinností, z okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného a okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv a povinností. Inštitút

primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že za daného stavu, s ohľadom na porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde, ako aj s ohľadom na výšku nedôvodne požadovanej sumy žalovaným je priznanie finančného zadosťučinenia dôvodné. Žalobkyňa musela brániť svoje spotrebiteľské práva podaním žaloby, pričom už samotné súdne konanie je stresujúcim faktorom, odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa však svoj nárok, okrem jeho prípustnosti v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ničím ďalším neodôvodnila. Žalobkyňa neuviedla, a to ani v priebehu odvolacieho konania, či konanie žalovaného viedlo aj k vzniku iných negatívnych dôsledkov v jej súkromnom a spoločenskom živote. Takýmito negatívnymi dôsledkami resp. nepriaznivým okolnosťami prípadu, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s nekalým konaním žalovaného je napr. vznik nepriaznivej majetkovej a sociálnej situácie v konkrétnom čase, odkázanosť na iných alebo psychická záťaž a pod.. Spotrebiteľské práva žalobkyne boli porušené a tak jej vznikol nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Neznamená to, že jej patrí v takej výške, ako sama požadovala, resp. v akej jej tento nárok priznal súd prvej inštancie.

Pri určení výšky priznaného zadosťučinenia odvolací súd prihliadal na všetky vyššie citované okolnosti prejednávanej veci a dospel k názoru, že primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 50 eur, ktorá zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyňu ako spotrebiteľovi satisfakciu za prežitú nepohodu počas vedenia základného súdneho konania a odradí dodávateľa od ďalšieho porušovania práv spotrebiteľov. Žalobkyňa zároveň nielenže, žiadne okolnosti odôvodňujúce výšku uplatneného nároku netvrdila, ale ani žiadne okolnosti dôkazmi nepreukázala. V súvislosti s výškou primeraného finančného zadosťučinenia je dôkazná povinnosť a povinnosť tvrdenia na strane spotrebiteľa. Výška nároku musí byť objektívne preukázaná. Žalobkyňa svoje dôkazné bremeno uniesla len čiastočne, preto odvolací súd pri určení výšky uplatneného nároku zohľadnil len skutočnosť úspešného uplatnenia práv žalobkyne v základnom konaní. Vo všeobecnosti podanie žaloby a vedenie súdneho sporu každého zaťažuje, ide o zodpovednosť za svoje dôkazy a tvrdenia, za prípadný jeho negatívny výsledok. Preto je výška primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 eur postačujúca na kompenzáciu tejto nekomfortnej situácie a v prevyšujúcej časti odvolací súd nárok žalobkyne zamietol.

9. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie a ani na jeho zrušenie.

10. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1 CSP. Odvolací súd vychádzal zo zásady úspechu vo veci, ktorú treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. Nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak jej bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku. Žalobkyňu treba považovať za plne úspešnú, keď mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto z jej procesného úkonu závisela, výlučne od úvahy súdu. V predmetnom konaní výška priznaného finančného zadosťučinenia závisela nepochybne od úvahy súdu. Hoci bola výška finančného zadosťučinenia odvolacím súdom znížená, žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná čo sa týka základu nároku, preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom náhrada účelných trov konania bude vypočítaná z prisúdenej istiny o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP).

11. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).